

קרן זרה בחושיך אור לישראל

מתורתו של צדיק אבייר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט
לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת
שנלקטו מכל ספריו הק'

גליון מס' 12 ♦ פרשת אחרי מות-קדושים התשע"ז

היצה"ר רודף אחר האדם לפתותו ולהחטיאו

לא תלך רכיל בעמך (ויקרא יט יח). רכיל הוא היצר הרע כאמור, בעמך הם איברים שנגזף, דהם נקראים 'עם'. עוד, רכיל גימטריא 'זה רמ"ח, הם רמ"ח [איברים] שבאדם שהם כנגד מצות עשה (מכות כז), שהרכיל שהוא יצר הרע רודף אחריהם לאבדם ולבטלם מלקיים מצות עשה, והזהירנו הקדוש ברוך הוא שלא נשמע לעצת יצר הרע רק לעצת יצר הטוב. ואם שומע אדם לעצת יצר הרע ומניח עצת יצר הטוב הרי הוא כמו שהורג יצר הטוב, וזהו לא תעמד על דם רעך, דם רעך גימטריא 'זה יצר הטוב'.

(מחשוף הלכן פרשת קדושים)

לשון הרע גורם קטרוג על ישראל

לא תלך רכיל בעמך לא תעמד על דם רעך אני ה' (ויקרא יט טז). עוד יש לפרש מלת רכיל גם על האדם בעצמו שיש בידו עון הרכילות שהוא לשון הרע, שאין לו מי שגורם תגברת לסמא"ל כמו לשון הרע, שגורם לסמא"ל לכנס בתוך מחנה הקדושה העליונה, ואומרים מי גרם לסמא"ל זה שיקנס בינינו, ואומרים פלוני שאמר לשון הרע, ובזה מביא קטרוג על האומרו ועל כל ישראל, כמו שצאמר (תהלים ט"ז) 'והוסיף אחד יאבד טובה הרבה', דהינו חוטא אחד מישאל בשביל חטאו מאבד טובה הרבה מישאל.

וזה שצאמר **לא תלך רכיל בעמך**, דהינו לא תהיה אתה רכיל בעל לשון הרע, דבזה אתה מעורר הרכיל שהוא יצר הרע וסמא"ל כמו שרמזנו בתבת רכיל במלוי, והכונה דבשביל הרכילות שהיא לשון הרע שאתה עושה אתה מעורר הרכילים הידועים שהם יצר הרע וסמא"ל, ומוליכים רכילות עליך ועל כל עמך, וזהו בעמך, ובזה אתה מחייב מיתה למי שאינו חיב, וזהו לא תעמד על דם רעך.

(מחשוף הלכן פרשת קדושים)

נשמת האדם מתפשטת בו, רק כשקורא ק"ש

לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעונו (ויקרא יט כו). אפשר לרמז, דכתוב בזהר הקדוש (זו"ח עט, רוח לב) ובדברי רבנו האר"י ז"ל (שער הכוונות דרושי ק"ש דרושי ת"ח), דבכל יום יום אין נשמתו של אדם מתפשטת בו ברמ"ח אבריו עד שקורא קריאת שמע שיש בה רמ"ח תבות, ואז מתפשטת בו בכל אבריו. וכמעשה דינוקא (זוהר ח"ג קפז) דאמר לחברים, מריחא דלבושיכו אתידע דלא קריתון שמע. והכונה היא כמו שכתבנו, דכלא קריאת שמע אין הנשמה מתפשטת בכל האברים, והאוכל והשותה קדם קריאת שמע, מתיש כח הנשמה הקדושה ומגביר כח הסטרא אחרא.

והנה יש בפסוק 'שמע ישראל' (דברים ו ד) עשרים וחמש אותיות, ובפסוק 'ברוך שם כבוד' וגו', עשרים וארבע אותיות, נמצא בין שניהם ארבעים ותשע אותיות, גימטריא הדם.

וזהו שאמר **לא תאכלו על הדם**, דהינו לא תאכלו קדם קריאת שמע שהיא גימטריא הדם כאמור, כי בזה אתם מתישים כח הקדושה ונותנים כח בסטרא אחרא, וזהו שאמר **לא תנחשו** דהינו לא תתנו כח לנחש שהוא סמא"ל, ולא תעונו לא תתנו כח לעון שהוא הסטרא אחרא.

(פיתוחי חותם פרשת קדושים)

כל עוונות האדם נרשמים בנפשו ובעצמותיו

ושרט לנפש וגו' (ויקרא יט כח). אפשר לרמז, דהנה ידוע כל עון שאדם עושה, הכל נחתם ונרשם בנפשו ובעצמותיו, כמו שאמרו, הרשע עונותיו חקוקים על עצמותיו. ובנין כל גוף האדם הוא על העצמות, וכשיהיו עונותיו חקוקים על עצמותיו, נמצא כל הגוף נסתר ונאבד, שהרי העמודים של הגוף אכלם עש:

וזהו שאמר **ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם**, דהינו אל תעשו העון שגורם שיהיה רשם לנפשכם. וגם כן העון גורם עד שיתכתב על עצמותכם, והעון הנכתב על העצמות זהו סימן מבקש לחבור הגוף, וזהו שאמר **וכתבת קעקע כתב הגורם לקעקע כל הבירה**, שהוא הגוף, וזהו הנכתב על עצמות, לפיכך השמרו מן העון. ואם אתרע וחסאתם, חזקו ואמצו ועשו תשובה כראוי כדי שימחה מה שנכתב, וזה משמע ממה שאמר **לא תתנו בכס**, דדרשין לה לשתי פנים, האחד כמשמעו, לא תעשו עון ששבבילו יתן בכס ויחך כתבת קעקע, וזהו לא תתנו לא תגרמו שתתנו בכס הרשם. והשני, אם אתרע שעברתם ונרשם בכס העון, מיד עשו תשובה ולא תניחו אותו הרשם בכס, כי על ידי תשובה כראוי מוחה ומחה אותו העון ויעבר והנה איננו, ויהיה פרוש **לא תתנו בכס לא תניחו רשום בכס**, כמו 'ולא נתן סיוח' (במדבר כא כ).

(פיתוחי חותם פרשת קדושים)

חובת הכוונה של שליח-ציבור בתפילות

וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל (ויקרא טז יז). אפשר לרמז על השליח צבור, דהוא מוציא הרבים ידי חובתם, צריך לזהר במאד מאד שיכון לבו בתפלה מתחלה ועד סוף, שלא יפנה לבו לדברים אחרים כלל, רק יתן בלבו שאינו עומד כי אם לפני ה' ואין שום אדם קלל שמפריד ביניהם. ועל זה כתוב בהושענות 'אני והוא הושיעה נא', דהינו כשיחשב האדם שאין שום אדם, רק הוא והקדוש ברוך הוא, מבטח שיושיעו הקדוש ברוך הוא בתפלתו. וזה הדבר צריך לכל אדם. באמת, בפרט צריך השליח צבור שמוציא את הרבים ידי חובתם וסומכים עליו, צריך לזהר בכונת המחשבה ביותר, דאם לא כן, אין זה מרצה אלא מנאץ רחמנא לצלן.

יחשוב כאילו רק הוא והקב"ה נמצאים בעולם

וזהו כונת הפסוק, הוא מדבר על שליח צבור שהוא במקום כהן, דכמו שזה מכפר על העם, כך זה מכפר. וצריך זה השליח צבור שישים בלבו שלא יש שום אדם בעולם זולתי הוא והקדוש ברוך הוא, וזהו שצאמר **וכל אדם לא יהיה באהל מועד**, דהינו כשיבוא לאהל מועד שהוא בית הכנסת להתפלל, יחשב שאין שום אדם ולא שום דבר, דכל לרבות הדברים האחרים שהם עניני עולם הזה, וצריך השליח צבור שיתחשב שלא יש בעולם לא אדם ולא דבר זולתי הוא והקדוש ברוך הוא. וזה צריך לחשב מתחלת התפלה עד סופה, וזהו שצאמר **בבאו לכפר בקדש עד צאתו**, וכשיעשה כך, הוי ראוי והגון שיכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל.

(פיתוחי חותם פרשת אחרי מות)

העובר עבירה גורם רעה לכל ישראל

לא תלך רכיל בעמך לא תעמד על דם רעך אני ה' (ויקרא יט טז). הנה כתבנו במקום אחר, דרכיל רומז ליצר הרע שהוא מרגל לאדם, דרכיל לשון רגיל, כמו שפרש רש"י הולכי רכילה כמו הולכי רגילה, שהרכילים מרגלים ברגליהם ומוליכים רכילות ממקום למקום, כמו הרוכל שמסבב ומוליך מיני סחורה ממקום למקום, ונקרא 'רוכל' דהינו רוגל שמחזר ומסבב ברגליו. ובזהר הקדוש (זו"ח פ"ה) פרש על פסוק (משלי כה יז) 'הקר רגלך מבית רעך', הוא יצר הרע המרגל באדם, ואומר שלמה המלך עליו השלום 'הקר רגלך', דהינו מנע רגלך שהוא יצר הרע המרגל בך, מנע אותו 'מבית רעך' שהיא נשמתך. וזהו שאמר גם כן כאן **לא תלך רכיל בעמך**:

והכונה שאמר **בעמך**, משום ד'ישראל הם ערבים זה לזה' (סנהדרין כז), והעושה עון ב'ישראל מזיק לכל ישראל, והעושה מצוה אחת מועיל לכל ישראל. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קידושין טז), לעולם יראה האדם עצמו כאלו חציו זכאי וחציו חייב, והעולם חציו זכאי וחציו חייב, עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת העולם לכף זכות, עבר עברה אוי לו שהכריע את עצמו ואת העולם לכף חובה, נמצא דאדם אחד בעונו מחיב כל ישראל.

ועל זה התורה מזכרת לכל ישראל **לא תלך רכיל**, דהינו יצר הרע שהוא רכיל ומרגל באדם, ומוליך רכילות בין ישראל לאביהם שבשמים, והכונה, לא תעשה עברה שאתה גורם שייצר הרע מוליך עליך רכילות להקדוש ברוך הוא. ולא עליך לבדך הוא מוליך אלא על כל ישראל, שבעונך אתה גורם לחיב כל ישראל, וזהו **בעמך**, דהינו שבעונך אתה מחיב כל עמך. ובשביל רכילות זה אתה גורם מיתה לכל ישראל, וזהו **לא תעמד על דם רעך**, הוא הישראל שלא היה מחיב ואתה גורם לחיבו [וכו'].

(מחשוף הלכן פרשת קדושים)